Muziek/Geschiedenis

WERKBOEK

Groep 7/8

Van: .....

STENT
PRODUCTIES

INLEIDING

Wie was Willem van Oranje? Waarom heet hij eigenlijk 'van Oranje'? Wat hebben boze Beeldenstormers te maken met de uiteindelijke beloning op zijn hoofd? Dat en meer ontdek je door de opdrachten te maken uit dit werkboek. Misschien heb je de voorstelling Willem Junior al gezien, misschien nog niet. Misschien weet je al heel veel van de tijd van Willem van Oranje en fluit je regelmatig **madrigalen**[1] op de fiets, maar misschien ook niet. Wellicht fijn om te weten dat je hoe dan ook met de opdrachten aan de slag kunt. Lees de rest van de inleiding en de inhoudsopgave maar eens door, zodat je snel kunt beginnen. Zorg ervoor dat je, voor je aan het werk gaat, beschikt over een opgeladen telefoon, chromebook of laptop. Heel veel plezier en succes!

In dit werkboek...

... vind je zeven uitdagende opdrachten waarmee jij je kennis over Willem van Oranje en de tijd waarin hij leefde kunt testen, verbreden en verdiepen.

... ontdek je een mix van muziek en geschiedenis, net als in de voorstelling. Je kunt gaan vloggen, muziek van nu aan toen verbinden, je mening luid en duidelijk verkondigen, een hoorspel of soundscape maken, feiten van verzinsels onderscheiden en nog veel meer.

... kun jij zelf de volgorde waarin je de opdrachten maakt bepalen.

... maak je sommige opdrachten alleen en andere met een of meerdere klasgenoten.

*... heb je bij de meeste opdrachten de mogelijkheid om te kiezen uit een basisversie (die je herkent aan een #) of een plusversie (die je herkent aan een *). Het is aan jou (en eventueel je leerkracht) om hierin de juiste keuzes te maken.*

1) Weet je (nu nog) niet wat een 'madrigaal' is? Kijk dan maar eens bij de Verklarende Woordenlijst op de laatste bladzijde van dit werkboek. Over de dikgedrukte woorden bij de opdrachten kun je daar meer lezen.

INHOUDSOPGAVE

FACTCHECK - BLZ. 4 *(Samen, in een tweetal)*
In een race tegen de klok verzamel je bewijsmateriaal om een klasgenoot te overtuigen van wat waar is of niet.

FAKA FILIPS! - BLZ. 6 *(Individueel)*
Vertel Filips II maar eens flink de waarheid en probeer hem op andere gedachten te brengen voor hij het op Willem van Oranje heeft gemunt.

KLINKENDE COLLAGES - BLZ. 7 *(Individueel)*
Laat de muziek uit de tijd van Willem van Oranje klinken in een interactieve collage/presentatie met heel veel plaatjes en muziek!

LAAT VAN JE HOREN - BLZ. 8 *(Samen, in een twee-, drie- of viertal)*
Maak een hoorspel of soundscape bij de **Beeldenstorm** *en trigger de fantasie van je luisteraars door ze mee te nemen op reis naar toen.*

ORANJE SYMFONIE - BLZ. 10 *(Individueel of samen, in een tweetal)*
Ontwerp een grafische **partituur,** *geïnspireerd op een van de belangrijke gebeurtenissen uit het leven van Willem van Oranje.*

TIJD (VOOR) MUZIEK - BLZ. 11 *(Individueel)*
Ga als filmcomponist aan de slag om passende muziek te verzamelen, te componeren en/of te spelen bij de gegeven jaartallen en creëer zo een muzikale tijdlijn.

VLOGGUH! - BLZ. 12 *(Samen, in een viertal)*
Verras je klas met een spectaculair vlog en laat Willem van Oranje zien zoals hij nog nooit voor het voetlicht is gebracht!

VERKLARENDE WOORDENLIJST - BLZ. 13

FACTCHECK

Fake news? In de 16e eeuw al? Ik geloof er niks van. Of juist wel? Tip: dubbelcheck je gevonden informatie!

INTRO
Vanaf het moment dat gebeurtenissen uit de geschiedenis zijn opgeschreven, leerden we onze historie steeds beter kennen. Alhoewel? Soms hebben geschiedschrijvers (en de bedenker van deze opdracht) een eigen draai gegeven aan de feiten. Aan jou de taak om te achterhalen wat waar is en wat niet.

Materialen

Telefoon, chromebook of laptop.

OPDRACHTEN

 # Opdracht (Samen, in een tweetal)
Zet een timer op 20 minuten. Start de klok als jullie allebei een device klaar hebben staan en probeer, voor de tijd om is, van zoveel mogelijk stellingen te bepalen wat waar is en wat niet en waarom. Werk in de aangegeven volgorde en houd de punten bij. Voor iedere 'waar' of 'niet waar' die je goed hebt gevonden, krijg je één punt. Kun je tevens bij de valse stellingen aangeven hoe het wel zit, dan verdien je nog een extra punt.

*** Opdracht (Samen, in een tweetal)**
Zet een timer op 15 minuten. Volg verder de instructie van de basisopdracht, maar let op: voor elke fout die je maakt, gaan er twee punten af.

Succes!

VUL IN!

Stelling	Waar of niet waar?	Hoe zit het dan wel?
De Tachtigjarige Oorlog duurde tachtig jaar.		
Willem van Oranje kwam uit Frankrijk.		
De vader van Willem van Oranje is Karel V.		
Filips II is familie van Willem van Oranje.		
De **Beeldenstorm** vond tijdens de oorlog plaats.		
Geuzen waren bekende bedelaars uit de 16e eeuw.		
Bij Alkmaar begon de victorie (overwinning).		
Jean Jaureguy heeft Willem van Oranje vermoord.		
Het Wilhelmus telt veertien coupletten.		
Willem van Oranje is eenenvijftig jaar geworden.		

FAKA FILIPS!

Materialen

Papier en pen; evt. chromebook of laptop.

INTRO

Vanaf 1555 was Filips II de baas over de Nederlanden. Hij was een streng **katholiek** en wilde niets weten van de **Hervorming**. Ook al vond hij die Nederlanders met hun grote mond maar een stelletje raddraaiers. Toen in 1566 de **Beeldenstorm** uitbrak, stuurde hij de hertog van Alva naar ons land om orde op zaken te stellen. Alva richtte de **Bloedraad** op die **protestanten** strafte voor de manier waarop ze hun geloof wilden belijden. Het zou niet lang meer duren voor Willem van Oranje ook werd opgejaagd en er oorlog zou uitbreken.

OPDRACHTEN

 # Opdracht (Individueel)

Schrijf, app of mail Filips II uit naam van (Willem van) Oranje om hem een halt toe te roepen, voordat het te laat is. Gebruik gerust emoji's, blijf netjes, maar wees duidelijk.

*** Opdracht (Individueel)**

Schrijf een scène voor een toneelstuk waarin jij als Willem van Oranje, Filips II aanspreekt op zijn gedrag. Blijf netjes, maar wees duidelijk. Als je zo'n scène schrijft, noteer je wie er wat zegt, wat er wordt gezegd, (soms) hoe het wordt gezegd, (soms) waar het wordt gezegd en welke acties er plaatsvinden. Kijk maar eens naar het voorbeeld uit de voorstelling Willem Junior hieronder.

Een voorbeeld...

Willem: De Geuzen is voor jou misschien een scheldwoord. Wij dragen die naam met trots. Wij zullen nooit opgeven, tot we vrij zijn! Al duurt het 80 jaar! Je maintaindrai!

Filips II: (steeds bozer) O ja? Ik beveel dat jij je verzet opgeeft.

Willem: (heel kalm) Ik zou u graag willen gehoorzamen. Maar ik vrees dat dat niet meer gaat.

Filips II: (nog bozer) O nee? Ik ben de koning. Jij moet doen wat ik zeg.

Willem zegt niets. Hij zet een stap dichterbij. Filips II wordt er ongemakkelijk van en roept uiteindelijk…

Filips II: Dan zit er niets anders op. Ik had dit al veel eerder moeten doen. Hierbij verklaar ik bij koninklijk besluit jou, Willem van Oranje, vogelvrij!

Willem: O, leuk! Dus ik mag gaan en staan waar ik wil?

Filips II: Nee, oen, dat betekent dat iedereen je ongestraft mag vermoorden. Sterker nog, ik zet een beloning op je hoofd.

tip!

Gebruik de zoekwoorden **renaissance** instrumenten en ga vanaf daar verder.

KLINKENDE COLLAGES

Materialen

Telefoon, chromebook of laptop.

INTRO

Willem van Oranje (1533-1584) leefde in de zestiende eeuw. Er was toen nog geen YouTube of Spotify, geen mengtafel of autotune, geen synthesizer of elektrische gitaar, geen saxofoon en zelfs nog geen piano. In die tijd klonk er echter ook volop muziek. Voornamelijk in de kerk, maar zeker ook daarbuiten werd er gezongen én muziekinstrumenten bespeeld die je nu niet zo vaak meer tegenkomt, zoals de… Tja, daar moet je zelf achter zien te komen!

OPDRACHTEN

 # Opdracht (Individueel)

Ga op zoek naar muziek(instrumenten) uit de 16e eeuw en bijbehorende afbeeldingen en maak er een interactieve collage/presentatie van. Verwerk de plaatjes, de linkjes naar de muziek en informatie in je werk. Verwerk, naast afbeeldingen, minimaal 5 muziekfragmenten (van instrumenten, liederen, composities uit die tijd) in je collage/presentatie.

*** Opdracht (Individueel)**

Ga op zoek naar muziek(instrumenten) uit de 16e eeuw en bijbehorende afbeeldingen en maak er een interactieve collage/presentatie van. Verwerk de plaatjes, de linkjes naar de muziek en informatie in je werk. Verwerk, naast afbeeldingen, minimaal 8 muziekfragmenten (van instrumenten, liederen, composities) en 2 muzieksoorten (uit die tijd) in je collage/presentatie.

LAAT VAN JE HOREN

Materialen

Telefoon, chromebook of laptop.
Eventueel schoolinstrumenten en materialen uit de directe omgeving om geluidseffecten mee te maken.

INTRO

Volgens de overlevering spijkerde de Duitse monnik Maarten Luther in 1517 een lijst aan de kerkdeur van de Duitse stad Wittenberg. Hiermee wilde hij duidelijk maken dat de **rooms-katholieke** kerk hervormd moest worden en gaf hij maar liefst 95 'tips' aan de kerk die eeuwenlang de dienst uitmaakte in een groot deel van Europa (en sinds enkele tientallen jaren ook daarbuiten). Aan dit 'protest' hebben de **protestanten** hun naam te danken. Zij wilden onder meer een (eigen) vertaling van de Bijbel; ook wilden ze af van de aflaten, de brieven die priesters schreven nadat ze een flinke som geld hadden ontvangen en waarmee mensen hun zonden konden laten kwijtschelden. In 1566 bestormden enkele protestanten na een **hagenpreek** een nabijgelegen klooster en braken de tent letterlijk af. Met name de heiligenbeelden werden van hun sokkels getrokken en kapotgeslagen. Het bleef echter niet bij één klooster. Al snel liet de **Beeldenstorm** een spoor van vernieling achter in het hele land en maakte eens te meer duidelijk hoe klaar de protestanten waren met de rooms-katholieke onderdrukking.

OPDRACHTEN

 # Opdracht
(Samen, in een twee-, drie- of viertal)
Stel je eens voor dat jij dit van dichtbij meemaakte. Hoe zou zo'n storm eruit hebben gezien? Hoe zou het hebben geklonken? Aan jullie de opdracht om een hoorspel te maken van de Beeldenstorm. Gebruik daarbij naast passende muziek uit onze tijd(!) ook geluidseffecten. Die kun je volop op internet vinden, maar je kunt ze, zoals ook in de voorstelling Willem Junior gebeurt, natuurlijk ook zelf maken. Kijk maar eens op YouTube hoe *foley artists* dat doen. Laat de Beeldenstorm klinken en maak er een spannend en luidruchtig hoorspel van!

*** Opdracht**
(Samen, in een twee-, drie- of viertal)
Volg de instructie van de basisopdracht, maar jullie maken, in plaats van een hoorspel, een **soundscape** van de Beeldenstorm. Om er één geheel van te maken, dien je de muziek en de geluiden te mixen en te editen in een programma als Bandlab[2] of Soundtrap[2]. Als je hiervoor al een geschikte app hebt op je telefoon, dan kun je die natuurlijk gebruiken. De soundscape duurt max. 2 minuten.

2) Bandlab en Soundtrap vind je online via https://www.bandlab.com/sign-up en Soundtrap - Make music online. Nadat je je hebt geregistreerd met je e-mailadres kun je aan de slag.

ORANJE SYMFONIE

INTRO
Muziek werd in de 16e eeuw al genoteerd op een manier die heel veel leek op hoe dat tegenwoordig gebeurt. Nou hoef je natuurlijk niet per se gebruik te maken van notenbalken, muzieknoten, kruisen en mollen om muziek te noteren. Dat kan ook met tekeningen en woorden en dat heet dan een grafische **partituur.**

OPDRACHTEN

 # Opdracht (Individueel of samen, in een tweetal)
Maak een grafische **partituur**, passend bij een van de belangrijke gebeurtenissen uit de Tachtigjarige Oorlog. Maak daarbij gebruik van symbolen, woorden en muziekinstrumenten. Zodra je partituur af is, deel je deze met een ander (tweetal) en probeer je elkaars muziek te spelen. Je mag elkaar gerust op weg helpen.

tip!
Inspiratie nodig? Kijk dan eens bij de opdracht TIJD (VOOR) MUZIEK voor enkele bijzondere gebeurtenissen.

Materialen
Papier en pen; evt. chromebook of laptop.

*** Opdracht (Individueel of samen, in een tweetal)**
Volg de instructie van de basisopdracht, maar let op: je mag elkaar bij het spelen van elkaars muziek géén aanwijzingen geven. Zorg er dus voor dat je het musiceren mogelijk maakt door zo duidelijk mogelijk alles op te schrijven en/of te tekenen.

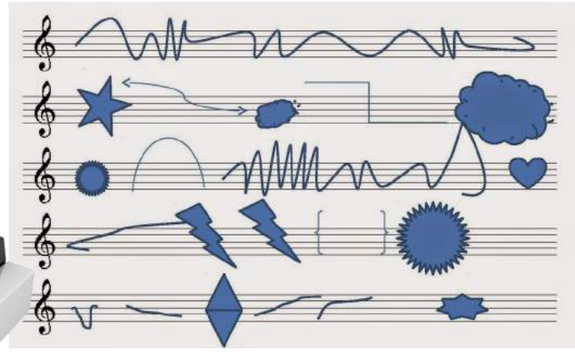

TIJD (VOOR) MUZIEK

Materialen
(School)instrumenten; telefoon, chromebook of laptop.

INTRO
Het leven van Willem van Oranje kende vele hoogte- en dieptepunten. Het lijkt haast wel een film. Jij wordt gevraagd als filmcomponist om enkele gebeurtenissen te voorzien van passende muziek. Tip: denk aan wat er gebeurt en welke emotie daarbij past. Gebruik je bestaande muziek? Ga je zelf iets componeren? Speel je op een of meerdere instrumenten die je in de klas kunt vinden? Neem je een mix[3] op of breng je de muziek liever live ten gehore? Jij kiest. Laat de muziek de verhalen vertellen achter de gebeurtenissen, zodat de luisteraar de beelden erbij kan fantaseren.

 # Opdracht (Individueel of samen, in een tweetal)
Zoek, speel of componeer passende muziek bij drie of meer van de volgende gebeurtenissen:
- **1533:** Willem van Oranje wordt geboren.
- **1566:** De **Beeldenstorm** raast door de Nederlanden.
- **1568:** De Tachtigjarige Oorlog begint.
- **1584:** Willem van Oranje sterft.
- **1648:** De Tachtigjarige Oorlog eindigt.

tip!
Als je geen luit, kromhoorn of spinet kunt vinden, dan is een ukelele natuurlijk ook goed!

*** Opdracht (Individueel of samen, in een tweetal)**
Zoek, speel of componeer passende muziek bij vier of meer van de volgende gebeurtenissen:
- **1533:** Willem van Oranje wordt geboren.
- **1544:** Willem van Oranje mag zichzelf prins noemen als hij Orange erft.
- **1555:** De troonsafstand van Karel V, Filips II wordt koning .
- **1566:** De **Beeldenstorm** raast door de Nederlanden.
- **1568:** De Tachtigjarige Oorlog begint als de **geuzen** de Spanjaarden bij Heiligerlee verslaan.
- **1580:** Filips II zet een beloning op het hoofd van Willem van Oranje.
- **1584:** Willem van Oranje wordt vermoord.
- **1648:** De Tachtigjarige Oorlog eindigt.

3) Mixen en editen kan bijvoorbeeld in Bandlab of Soundtrap. Deze programma's vind je online via https://www.bandlab.com/sign-up en Soundtrap - Make music online. Nadat je je hebt geregistreerd met je e-mailadres kun je aan de slag.

VLOGGUH!

INTRO
Breng de geschiedenis tot leven en gebruik je video-skills om je klasgenoten te trakteren op een verrassend vlog over Willem van Oranje. Jij kiest zelf je focus: de kale feiten, zijn kekke kleding, de emotionele achtbaan van zijn leven, zijn rol als vader voor zijn gezin en vaderland, etc.

tip!
Speel niet alles na, alsjeblieft. Sommige dingen kunnen nu echt niet meer, zoals... Juist.

Materialen

Telefoon; evt. chromebook of laptop.

OPDRACHT

#* Opdracht (Samen, in een viertal)

Maak een vlog over Willem van Oranje van max. 2 minuten waarin je voor spektakel en verrassingen zorgt! Zorg dat de rollen binnen jouw team goed zijn verdeeld: wie filmt, wie presenteert, wie edit, wie regisseert?

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Beeldenstorm: De vernieling van beelden en kunstwerken in rooms-katholieke kerken in de 16e eeuw.

Bloedraad: De Spaanse rechtbank onder leiding van de hertog van Alva die protestanten strafte tijdens de Tachtigjarige Oorlog.

Christenen: De mensen die geloven in God en Jezus en de Bijbel als heilig boek hebben.

Geuzen: De opstandelingen die zich gewapend verzetten tegen de Spanjaarden in de Tachtigjarige Oorlog.

Hagenpreek: Een protestantse eredienst in de buitenlucht.

Hervorming: De kerkelijke hervorming waaruit het protestantisme ontstond.

Madrigaal: Een meerstemmig lied dat in de 16e eeuw met name buiten de kerk klonk: op straat, in de herberg en in kastelen.

Partituur: De geschreven partijen van een meerstemmig muziekstuk.

Protestanten: Christenen die zich niet thuis voelen in de rooms-katholieke kerk en (vanaf de 16e eeuw) op een andere manier (en in een eigen kerk) hun geloof belijden.

Renaissance: De periode in de geschiedenis na de middeleeuwen waarbij niet enkel God, maar de mens zelf centraal stond.

Rooms-Katholieken/Katholieken: Christenen die bij de rooms-katholieke kerk behoren.

Soundscape: Geluidenlandschap. Dat wat je aan geluiden hoort in een bepaalde (echte of verzonnen) omgeving.

Symfonie: Een meerdelige compositie voor een compleet orkest (met strijkers, blaasinstrumenten, slagwerk, etc.).

Schiedam
Dordrecht
Zevenbergen
Breda